

A harmincéves Uj Szó

Hallhattuk és olvashattuk a napokban: abból az alkalmából, hogy most 30 esztendeje, 1945. február 2-án jelent meg a Szovjet Hadsereg magyar nyelvű lapjának, az Uj Szónak első száma, az Athenaeum Nyomdában különnyomat készült erről, a magyar sajtótörténetben is oly értékes lappeldányról. A szerkesztőségnek otthont adó Lenin körúti palotában pedig márványtábla emlékeztet az újság megjelenésére.

Az Uj Szónak már az „előtörténete” is rendkívül izgalmas. A 4. Ukrán Fronton Illés Béla és Kassai Géza szerkesztésében megjelent „Magyar Újság” és a 2. ukrán hadseregcsoport kiadásában, Ráth Károly és Bolgár Elek szerkesztésében készült (és még Debrecenben egyesült) frontlapok voltak az elődök. A Magyar Újság első száma 1944. szeptember 26-án Lvovban hagyta el a nyomdagépet, majd mozgó frontnyomda állította elő, hadifogolyból lett „antifasiszta” nyomdászok munkája nyomán, igazi „hadikörülmények” között, a Kárpátok felé előnyomuló, majd áttörő seregek sorában.

Mi volt e lapok, az akkor még csak félig felszabadult Budapesten megjelent Uj Szó jelentősége?

A frontokon elsősorban a még harcoló magyar csapatok katonáinak felvilágosítását szolgálta a szovjet hadsereglap. Ahol felderítők és partizánok által a vonalakon átjutottak, hol az ún. „agitgránátokban” átlőtt (!) újság magyarázta az urai által há-

borába kényszerített honvédeknek és tisztjeiknek, hogy rossz ügyet, idegen ügyet és veszített ügyet szolgálnak. Fordítsák hát szembe fegyvereiket a fasisztákkal, de legalábbis hagyják abba az értelmetlen és kilátatlan harcot. Egész kötelekek átállása, hadifoglyok ezreinek tanúságtétele igazolja, hogy ez a tevékenység is hatásos volt, és sok életet mentett meg.

Később a már felszabadult országrészek lakosságának ez a lap mondhatta el elsőnek az igazságot a frontok helyzetéről, és — a két és fél évtizedes hazugsághadjárat után — a Szovjetunióról, politikájáról, életéről, tudományáról, kultúrájáról. Az Uj Szó szervezte meg és tartotta a kapcsolatot a hadifoglyok és hozzátartozók között. Az Uj Szó segítette felidézni és erősíteni a magyar forradal-

mi hagyományokat, a közvélemény elé tárni a náci Németország okozta károkat. Munkatársai — emigrációból jött, s a szovjet hadseregben szolgált kommunisták és antifasiszta harca jelentkező volt hadifoglyok — legfőbb feladatuknak az új, demokratikus Magyarország építésének segítését tartották. Ezért örködték a fasiszmus maradványainak szétzúzásán, a fegyverszüneti egyezmény szellemének és rendelkezéseinek megtartásán. S hogy kevésbé „elvi” kérdést is említsen e sorok írója (a lapnak már a Magyar Újság korszaktól volt munkatársa), hadd emlékeztessen arra a sokirányú tevékenységre, amely a nagyszerű főszerkesztő, Illés Béla irányításával tudásaink, művészeink háború utáni életkörülményeinek javításáért oly eredményesen folyt.

A feladatát 1948. tavaszáig teljesítő lapra bizonyára tisztelettel emlékeznek a hasábjain oly szívesen látott neves újságírók, és az olvasók is, akiknek körében az Uj Szó gyorsan népszerűvé, közkedveit, tekintélyes orgánummá vált.

Lévai Béla

Film készül Szeged szobrairól

Amatőr filmesek új otthonban

Nagyszerűen felszerelt laboratórium, vetítőterem és klubhelyiség várja az újjalakított Juhász Gyula Művelődési Központ amatőrfilmklubjának tagjait. Közel fél-százán — hegesztők, lakatosok, építőipari munkások, technikusok, középiskolai tanulók és egyetemisták — gyűlnek össze hetente többször, hogy a filmkészítés szegedi amatőrműhelyében megismerkedjenek a filmkészítés műhelytitkaival, a technikai fogásokkal, a filmművészet alapelemeivel. Közülük egy évig tartott a Juhász Gyula Művelődési Központ újjáépítése, miközben a mostoha körülmények kihatottak az amatőrfilm klub tevékenységére is. A törzsgárda, az amatőrfilmkészítés szerelmesei azonban rendszeresen találkoztak, készültek az újabb és újabb munkák.

Körülméktől tervezéssel készítették el az éves programot. Aki végigbongeszi a terveket, világgóssá válik előtte, hogy a klub a fő hangsúlyt a műhelymunkára fekteti. A technikai fogások, a filmkészítés mesterségbeli elsajátítása a legfontosabb feladat. Ezenkívül jelentős helyet kapnak a programban a filmvetítés, a műelemzés és a laboratóriumi munka. A klub tagjai két nagyobb vállalkozásba kezdtek az utóbbi időben: a Gabonatermesztési Kutató Intézet részére készítettek két filmet. Az egyik a fél évszázados jubileumát ünneplő intézetnek állít emléket, a másik a szegedi kukoricanevesítők műhelyébe vezeti el a nézőket. Mindkét film operatőre Balogh Ferenc, aki civilben hegesztő, az előbbi Szabó Árpád rendezte, az utóbbi alkotója pedig a filmklub farsadást nem ismerő, lelkes vezetője, Várady Jenő. A városi tanács vb művelődésügyi osztályával együttműködve a klub tagjai filmet készítenek Szeged szobrairól.

A sikeres alkotások között emlegetik Tarjányi Bélának és Libor Antalnak a tévé „Pergő képek” pályázatán díjat nyert filmjeit és Mészáros György néprajzi ihletettségű lakodalmásfilmjét. Terveik között szerepel egy izgalmas kezdeményezés: kapcsolatokat keresnek a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola hallgatóival. Szeretnék néhányukkal megismertetni a filmkészítés csínját-bínját, hogyha pedagógusokként kikerülnek az ország különböző vidékeinek falvaiba, községeibe, minél szélesebb tömegekkel tudják megismertetni az amatőrfilmkészítés műhelymunkáját, technikai fogásait, esztétikai követelményeit. S egy nagyszerű, kiaknázatlan lehetőség: kicsoda animációs és rajzfilmeket készíthetnének a főiskola rajztanszékének tehetséges diákjai, a Tömörkényi gimnázium képző- és iparművészeti tagozatának hallgatói, vagy éppen a fellendülőben levő szegedi karikatúraművészet fiatal, tehetséges alkotói. A technikai és a szellemi bázis együtt van a művelődési központ filmklubjában, ám szükség van az érdeklődő,

tehetséges fiatalok szellemi kapacitására is. A klubban nem művészkedés folyik — tájékoztatott a klub vezetője, Várady Jenő. — De nem is azt tanulják meg az érdeklődők, hogyan kell egy felvevő gépet kezelni, hanem azt, hogyan kell filmet csinálni. Az amatőrfilmkészítés műhelye szeretne lenni ez a klub, ahol a jelenlegi időszakban a mesterségbeli tudás megszerzése, az alapvető formanyelv elsajátítása, a legfőbb cél. Ez az alapja annak, hogy gondolatokat közlő, ötletre épülő amatőrfilmek szülessenek. Az OFOTERT-szaküzletek eladóinak információi szerint Szegeden évente több ezer filmfelvevő gép talál gazdára. Ehhez képest elenyészően kevesen vásárolnak filmeket. Jó néhány felvevő gép hever tehát otthon, szekrények mélyén, fiókokban. Nem utolsósorban ezért hirdettek pályázatot hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára — a családi, úti és munkahelyi filmek kategóriájában. A klub tagjai biznak benne, hogy jó néhány tehetséges amatőrfilmessel erősödjék ez a nagyszerű lehetőségekkel rendelkező filmklub.

T. L.

Oktatási bizottság a gyárban

Oktatási bizottság alakult hazánk egyik legrohamosabban fejlődő vegyipari gyárában, a Pótfi Nitrogén Művekben. A bizottság munkáját a műszaki igazgatóhelyettes irányítja, s részt vesznek benne a fősztályvezetők és az üzemek vezetői, valamint a tömegszervezetek képviselői is.

Az oktatásban, továbbképzésben egyébként összefogtak a szomszédos inotai „November 7.” erőművel. Együtt képeznek turbina-mestereket, energetikusokat, hiszen mindkét vállalatnak nagy szüksége van az ilyen képesítésű szakemberekre.

Szeged a hazai lapokban

1975/5

CSIKÓS Mihály: 1975. a nők nemzetközi éve. — Jó tapasztalatok Csongrádban. Emlékezés Dolgozó, január. [A népolitikai határozatok végrehajtása megynék élelmiszeripari üzemeiben.]
 Üzemi ajándék óvodáknak. Népfőnt, január. [Szegeden.]
 GELLERT József: Uj MAV oktatási főnökség Szegeden. Vasút, január. [Fényképpel.]
 PURT Gusztáv (p): Szegedi Konzervgyár — Sokoldalú ellenőrzés... — Oránkénti mérések. — Lelkiismeretes munka. — Gyors vizsgálati módszerek. Magyar Konzervipar, jan. 15.
 GELLERT József: Kiskundorozsma állomáson: A negyedik negyedévben 68 irányvonatot fogadtak. Magyar Vasutas, jan. 15.
 HELTAI Nándor: Szeged-Kecskemét. — Egyetem és kórház együttműködése. Petőfi Népe, jan. 22. [Két éves az orvostudományi egyetem és a Bács-Kiskun megyei Tanács közötti megállapodás. Fényképpel.]
 Árpád-kori templomot találtak. Esti Hírlap, jan. 23. [Részletes leletek Rúza és Csengele határában.]

társulatok. — Dallam, dísznancsiakkal. Magyar Ifjúság, jan. 31. [Szegedről is fényképpel.]

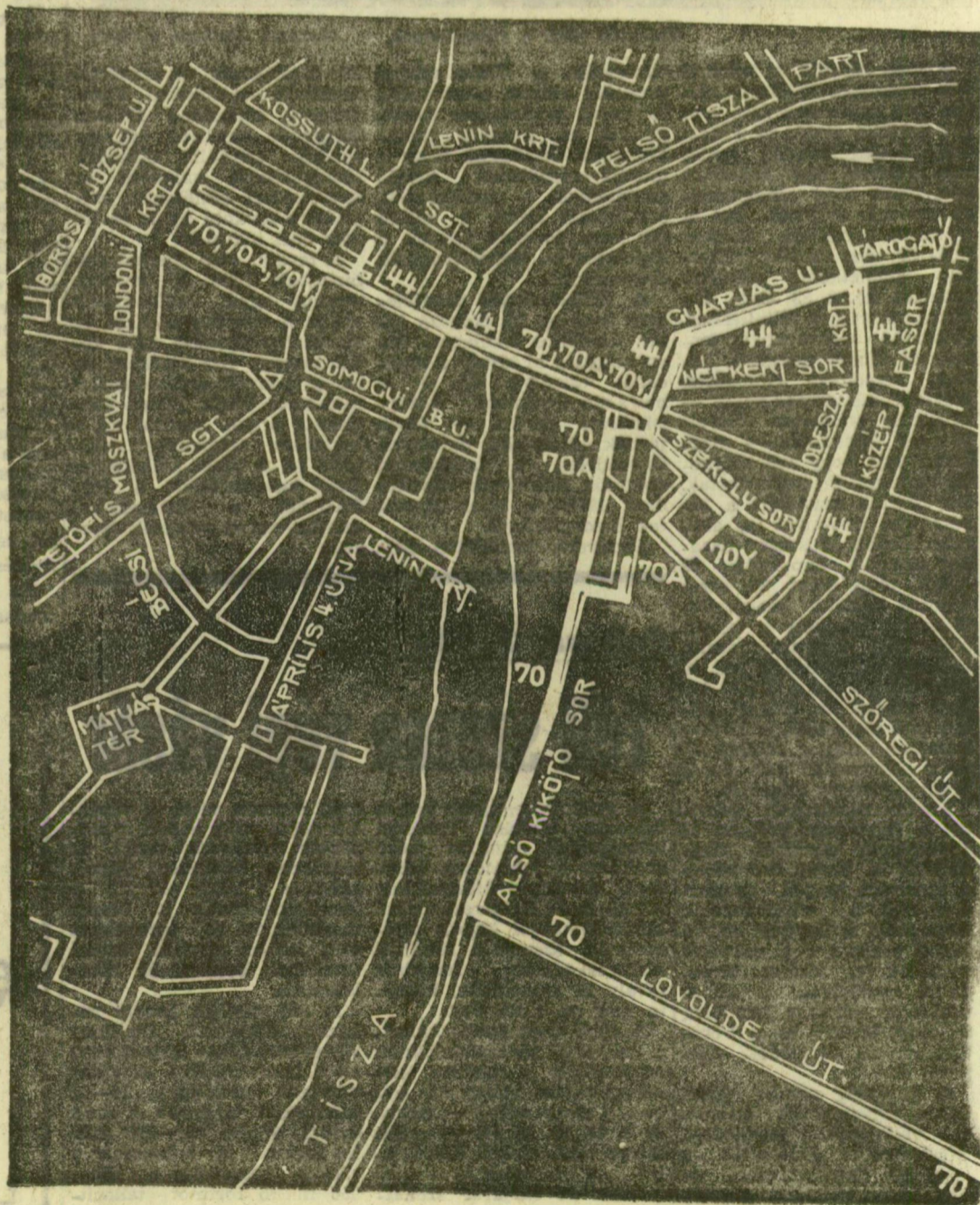
Holnaptól

Változások Újszeged autóbussz-közlekedésében

Lapunk január 30-i, esütörtöki számában már részletesen beszámoltunk arról, hogy február 3-tól, hétfőtől módosított menetrend szerint közlekednek Újszegeden a Volán autóbusszjáratok. Megszűnik a 40-es körjárat, helyette a Bajcsy-Zsilinszky utca és a Sportcsarnok között 44-es jelzésű autóbusszok járnak majd, ezek a Gyapjas Pál utca és az Odesszai körút utasforgalmát bonyolítják le. A 70-es járat megmarad, de két betétjáratral bővül, 70/A és 70/Y jelzéssel. Mindkettő a Marx térről indul, a 70/A járat végállomása Odesszában, a 207-es épületnél, a 70/Y-os buszok útvonalának végpontja pedig az ABC-áruháznál lesz. A nyomtatott menetrend újszegedi lapjait a Volán terjeszti, a bérletpénztárak is adnak felvilágosítást.

A januárra érvényes, régi számozású bérleteket február 5-ig még elfogadják az új járatokon. A Vedres utca és a 201-es épületnél levő forduló elkészülte után apró módosításokra kerül még sor, ezeket a menetrend már előre, csillaggal jelölve közli.

Rajzunk a 44-es, a 70-es, 70/A és 70/Y-os járatok útvonalait tünteti fel, a hétfőtől, holnaptól érvényes rend szerint.

Modern gépeket szerelik fel. — Uj kenyérgyár épült Szegeden. Esti Hírlap, jan. 24.
 Evente 700 millió doboz gyufa. — Budafokról zöld, Szegedről piros. — Papírdobozban. — Javul a minőség. Esti Hírlap, jan. 24.
 Népszava, jan. 25. [A gyufagyár rekonstrukciójáról.]
 Dr. Greguss Pál köszöntése. Magyar Hírlap, Magyar Nemzet, Népszava, jan. 24. [85 éves a szegedi egyetemi tanár.]
 GÁBOR István: Otelló. — Verdi operája a Szegedi Nemzeti Színházban. Magyar Nemzet, jan. 24. [Kritika.]
 NIKOLÉNYI István: Képzelt riport. — Bemutató a Pécsi Nemzeti Színházban. Dunántúli Napló, jan. 25. [Déry Tibor művének előadása szegedi vendégművészek közreműködésével.]
 Kenderszál fűzi össze őket. — Egy vállalat — egy iparág. — 4 gyár, 11 telephely, 300 termék. Népszava, jan. 25. [A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalatról. Fényképpel.]
 GARAI Tamás: Látogatás a megújuló festménygyártásnál. — Ismét közönség elé kerül a Feszty-körkép. Heti Hírek, jan. 27. [A Móra Ferenc Múzeumban. Fényképpel.]
 Csongrád megyei hét Lódzban. Esti Hírlap, jan. 30. [Május 16-23-án.]
 [HORVÁTH Kálmán] H. K.: A szegedi papucs. Lobogó, jan. 30. [Fényképpel.]
 Bemutatták az épülő szegedi postaközpontot. Petőfi Népe, Magyar Nemzet, Szolnok megyei Néplap, jan. 30.
 TAKÁCS István: Vidéki opera-